

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci **žalobkyně: V. D.,** zastoupená JUDr. Jaroslavem Vovsíkem, advokátem se sídlem Malá 6, Plzeň, proti **žalovanému: Magistrát města Plzně,** se sídlem nám. Republiky 1, Plzeň, ve věci ochrany proti nečinnosti správního orgánu, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 1. 2010, č. j. 17 Ca 13/2009 - 110,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci stěžovatelky JUDr. Jaroslavu Vovsíkovi, advokátovi se sídlem Malá 6, Plzeň, **se** odměna za poskytnutou právní službu **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora uvedeného usnesení Krajského soudu v Plzni (dále též „krajský soud“) ze dne 7. 1. 2010, č. j. 17 Ca 13/2009 - 110, kterým tento soud ustanovil stěžovatelce pro řízení o kasační stížnosti, směřující proti rozhodnutí téhož krajského soudu ze dne 14. 7. 2009, č. j. 17 Ca 13/2009 - 65, zástupcem JUDr. Jaroslava Vovsíka,

advokáta se sídlem Malá 6, Plzeň.

Jako právní důvody kasační stížnosti uvedla stěžovatelka důvody obsažené v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Stěžovatelka namítá, že svým návrhem požádala o ustanovení konkrétního zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti, neboť jeho advokátní kancelář je pro ni zárukou toho, že „při zmocnění obecného zmocněnce, který ji zastoupil v řízení před Krajským soudem Plzni, aby ji, jakožto stěžovatelku, zastoupil v rámci řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 14. 7. 2009, č. j. 17 Ca 13/2009 - 65, při všech právních úkonech směřujících vůči ustanovenému zástupci, včetně veškeré komunikace a porad s ním, budou její práva v řízení o kasační stížnosti řádně a bezvadně hájena". Stěžovatelka pak poukazuje především na to, že v rámci žádosti o ustanovení advokáta navrhla, aby jí byl ustanoven konkrétní advokát, avšak krajský soud ustanovil podruhé advokáta jiného. Žádá proto o opětovné zvážení její žádosti, neboť navrženému advokátovi je její případ znám a je přesvědčena, že s ohledem na místo trvalého bydliště svého obecného zmocněnce, který ji zastupuje i při všech úkonech směřujících vůči ustanovenému zástupci, jde o svou povahou a významem rozumný a věcně oprávněný důvod. S ohledem na výše uvedené stěžovatelka navrhla zrušení usnesení krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu zpět k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Z obsahu spisu, který měl Nejvyšší správní soud k dispozici, vyplynuly následující podstatné skutečnosti:

Žalobou ze dne 20. 5. 2009 se stěžovatelka domáhala ochrany proti nečinnosti žalovaného ve věci vedené u něj pod sp. zn. VNITŘ/D/338/09. Usnesením krajského soudu ze dne 14. 7. 2009, č. j. 17 Ca 13/2009 - 65, pak byla uvedená žaloba podle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítnuta. Proti tomuto rozhodnutí krajského soudu podala stěžovatelka dne 22. 7. 2009 kasační stížnost, v níž současně požádala o osvobození od soudního poplatku a ustanovení zástupce pro řízení o předmětné kasační stížnosti, přičemž žádost o ustanovení zástupce konkretizovala ve vztahu k tomu, aby se jednalo o „advokáta, specialistu na správní soudnictví" (viz č. l. 74 soudního spisu).

Na základě usnesení krajského soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 17 Ca 13/2009 - 76, a výzvy v něm obsažené k odstranění vad žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, stěžovatelka v podání ze dne 11. 8. 2009 (viz č. l. 81, 82 soudního spisu) svou žádost doplnila v tom směru, že žádá o ustanovení zástupce z řad advokátů Mgr. Vadima Rybáře, advokáta se sídlem Na Hradbách 9/118, Ostrava, ke kterému má plnou důvěru a tento je o věci předběžně zpraven, když zároveň nelze předpokládat, že by převzetí a příprava

zastoupení včetně porady se stěžovatelkou vyžadovaly opakované osobní setkání. Stěžovatelka vyjádřila rovněž domněnku, že vyřešení žádosti ustanovením navrženého právního zástupce může, s ohledem na nenarušenou potřebnou důvěru, přispět k rychlejšímu odůvodnění kasační stížnosti a projednání její věci.

Usnesením krajského soudu ze dne 25. 8. 2009, č. j. 17 Ca 13/2009 - 87, byla stěžovatelka osvobozena pro shora uvedené řízení o kasační stížnosti od soudního poplatku a zároveň jí byl pro toto řízení ustanoven zástupcem Mgr. Roman Seidler, advokát se sídlem Na Jíkalce 13, Plzeň. Usnesením krajského soudu ze dne 16. 12. 2009, č. j. 17 Ca 13/2009 - 107, bylo zrušeno ustanovení advokáta Mgr. Romana Seidlera zástupcem stěžovatelky, a to na základě žádosti tohoto advokáta ze dne 7. 12. 2009 odůvodněné tím, že stěžovatelka přes poučení advokátem o tom, že její pokyny jsou v rozporu s právním předpisem, trvala na tom, aby tento přesto postupoval podle jejích pokynů (viz ust. § 20 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů).

V návaznosti na shora uvedené pak krajský soud kasační stížností napadeným usnesením ze dne 7. 1. 2010, č. j. 17 Ca 13/2009 - 110, ustanovil stěžovatelce pro řízení o kasační stížnosti, směřující proti rozhodnutí téhož krajského soudu ze dne 14. 7. 2009, č. j. 17 Ca 13/2009 - 65, zástupcem JUDr. Jaroslava Vovsíka, advokáta se sídlem Malá 6, Plzeň.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení krajského soudu z důvodů v této stížnosti uplatněných a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

Podle ust. § 35 odst. 8 citovaného zákona navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát. Byla-li navrhovateli ustanovena zástupcem některá z osob uvedených v odstavci 2, která je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu; to samé platí i v případě, kdy osoby uvedené v odstavci 2 jsou společníky právnické osoby zřízené podle zvláštních právních

předpisů upravujících výkon jejich povolání a plátcem daně je tato právnická osoba. Požádá-li navrhovatel o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení.

Vzhledem ke skutečnosti, že veškerá argumentace stěžovatelky podaná v kasační stížnosti se týká jejího nesouhlasu s tím, že jí nebyl ustanoven zástupcem konkrétní advokát, považuje Nejvyšší správní soud za nezbytné přiblížit závěry, ke kterým v této otázce dospěl rozšířený senát zdejšího soudu v rozsudku ze dne 21. 12. 2009, č. j. 7 Azs 24/2008 - 141, dostupný na www.nssoud.cz, a z něhož vycházel v odůvodnění svého rozhodnutí i krajský soud.

Rozšířený senát zdejšího soudu v citovaném rozhodnutí především zdůraznil, že *„vyhovět návrhu na ustanovení konkrétního zástupce bude namístě především tehdy, bude-li takové rozhodnutí opřeno o rozumné a věcné důvody a současně nebude v rozporu s jinými hledisky, které je nezbytné při rozhodnutí o konkrétní osobě zástupce vzít v úvahu. Pokud totiž účastník řízení navrhne konkrétní osobu, která by jej měla zastupovat, obvykle tak činí z důvodů, které pokládá za rozumné a věcně oprávněné. Typicky účastník řízení navrhuje určitou konkrétní osobu tehdy, má-li k ní z určitých důvodů vybudován vztah důvěry, z něhož vyvozuje, že právě ona bude řádně hájit jeho zájmy. Tato důvěra přitom představuje jeden ze základních atributů vztahu mezi advokátem a jeho klientem [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2005, č. j. 7 Azs 214/2005 - 96 (www.nssoud.cz)]. Vztah důvěry často vznikne tehdy, zabývala-li se navrhovaná osoba jako zástupce věcí účastníka řízení již dříve (např. v jiném řízení před orgány veřejné moci), zastupovala-li jej v jiné jeho věci, je-li z jiných důvodů obeznámena více než jiné osoby s jeho věcí či s jejími významnými aspekty nebo má-li určité specifické vlastnosti, schopnosti či dovednosti, které jsou předpokladem pro to, že by mohla ve věci účastníka řízení s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem vystupovat účinněji než jiné osoby. Takovými specifickými schopnostmi, vlastnostmi či dovednostmi může být například specializace navrhovaného zástupce na určitá právní odvětví či schopnost komunikovat s účastníkem řízení (typicky právě v případě žadatelů o mezinárodní ochranu) v jeho mateřštině nebo jiném jazyce, kterým se dorozumí.“* Na druhou stranu ovšem Nejvyšší správní soud neopomněl rovněž konstatovat, že *„právo účastníků řízení na ustanovení konkrétního zástupce nepochybně nemůže mít podobu práva absolutního. Za rozumné a věcně oprávněné důvody tak zpravidla nebude možno považovat návrh na ustanovení konkrétního zástupce jen proto, že takový zástupce je všeobecně znám (například díky tomu, že často vystupuje v médiích, nebo že se jako advokát těší vynikající pověsti). Další meze práva na ustanovení konkrétního zástupce pak zcela jistě musí existovat pro případ možného zneužití předmětného práva (opakované změny návrhu na konkrétního zástupce, zneužití práva na ustanovení konkrétního zástupce jako obstrukčního prostředku pro řízení před soudem apod.).“*

V návaznosti na výše uvedené je však podle názoru rozšířeného senátu

Nejvyššího správního soudu, a to zejména s odkazem na usnesení rozšířeného senátu téhož soudu ze dne 25. 4. 2006, č. j. 8 As 21/2005 - 101, publikované pod č. 1006/2007 Sb. NSS, vždy třeba trvat na tom, že pokud příslušný soud návrhu účastníka řízení na ustanovení konkrétního zástupce nevyhoví, je povinen své rozhodnutí přezkoumatelným způsobem odůvodnit.

Nejvyšší správní soud proto na pozadí shora citovaného přistoupil v této věci k posouzení kasační stížností napadeného rozhodnutí krajského soudu, jímž nebylo vyhověno návrhu stěžovatelky na ustanovení konkrétního zástupce z řad advokátů, Mgr. Vadima Rybáře, a jímž pro řízení o kasační stížnosti směřující proti rozhodnutí téhož krajského soudu ze dne 14. 7. 2009, č. j. 17 Ca 13/2009 - 65, jí byl ustanoven zástupcem JUDr. Jaroslav Vovsík. Zdejší soud přitom dovodil, že napadené rozhodnutí krajského soudu je rozhodnutím přezkoumatelným, neboť je z něj jednoznačně a srozumitelně patrno, k jakým závěrům jmenovaný soud v této věci dospěl a jakými úvahami byl veden.

Krajský soud v této souvislosti především uvedl, že žádosti stěžovatelky o ustanovení jí navrženého advokáta se sídlem v Ostravě nevyhověl, a to z důvodu procesní ekonomie, přičemž zdůraznil, že v dané věci se jedná o řízení vedené před Krajským soudem v Plzni, resp. před Nejvyšším správním soudem se sídlem v Brně, stěžovatelka má bydliště i místo zaměstnání v územním obvodu Krajského soudu v Plzni a lze očekávat, že ve věci bude třeba jak osobní porada ustanoveného zástupce se stěžovatelkou, tak seznámení ustanoveného zástupce se soudním spisem Krajského soudu v Plzni. Vycházel přitom z důvodů, které k tomuto návrhu stěžovatelka uvedla v podání ze dne 11. 8. 2009 (viz č. l. 81, 82 soudního spisu), tj. zejména důvěra k osobě advokáta a skutečnost, že je o věci předběžně zpraven.

S ohledem na shora uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že by zásadní vzdálenost mezi místem konání soudního řízení (Plzeň, resp. Brno), místem sídla navrhovaného zástupce (Ostrava) a místem pobytu stěžovatelky (Kdyně), mohla značným způsobem komplikovat komunikaci zástupce se soudem, jakož i vlastní komunikaci stěžovatelky s ustanoveným zástupcem, kterou nelze podle zdejšího soudu a priori vyloučit, jak to činí stěžovatelka, a tato by tak narážela na neúměrné obtíže. Uvedené skutečnosti proto považuje Nejvyšší správní soud, ve shodě s krajským soudem, za okolnosti, které svojí povahou či významem převažují nad respektováním rozumných a věcně oprávněných důvodů, které stěžovatelka uvedla ve svém návrhu ze dne 11. 8. 2009 a zakládají tak v souladu se shora citovaným rozsudkem rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 21. 12. 2009, č. j. 7 Azs 24/2008 - 141, legitimní důvod pro nevyhovění návrhu stěžovatelky na ustanovení konkrétního zástupce, tj. Mgr. Vadima Rybáře. Ostatně důvody, které stěžovatelka vyjádřila v podání ze dne 11. 8. 2009, se, jak je patrno, ubíraly spíše obecným směrem bez uvedení konkrétních a ryze individuálních hledisek, v nichž spatřovala vztah důvěry ke jmenovanému advokátovi. Co se dále týká argumentace vztahující se ke komunikaci s obecným zmocněncem, nejenom, že ji stěžovatelka

uvedla až v předmětné kasační stížnosti, ale tato je navíc podle zdejšího soudu bezpředmětná, neboť stěžejním je v tomto ohledu vztah a komunikace mezi účastníkem řízení (stěžovatelkou) a ustanoveným zástupcem.

Nejvyšší správní soud tedy v tomto bodě nepřisvědčil argumentaci stěžovatelky, ale naopak se plně ztotožňuje se závěry, ke kterým v této souvislosti dospěl krajský soud a na něž v podrobnostech odkazuje.

Pokud jde o žádost stěžovatelky o ustanovení zástupce pro řízení o této kasační stížnosti (tj. kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o ustanovení zástupce), podle Nejvyššího správního soudu je třeba poznamenat, že řízení o ustanovení zástupce není, jak správně uvedl i krajský soud, řízením samostatným, ale svou povahou řízením akcesorickým k řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu ze dne 14. 7. 2009, č. j. 17 Ca 13/2009 - 65. Zdejší soud proto neshledal důvod, proč by měl být stěžovatelce pro předmětné řízení ustanoven zástupcem advokát, když ustanovení JUDr. Jaroslava Vovsíka zástupcem stěžovatelky je třeba vztáhnout i na toto řízení. V podobném směru je nezbytné přistupovat rovněž k žádosti stěžovatelky o osvobození od soudního poplatku, a to zejména s ohledem na problematiku následného řetězení téhož problému, ke které se opakovaně vyjádřil i Nejvyšší správní soud (viz například rozsudek ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 - 77, či rozsudek téhož soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, oba dostupné na www.nssoud.cz).

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatelkou uplatněné kasační námitky nejsou ve vztahu k napadenému usnesení krajského soudu důvodné. Protože v řízení nebyly shledány ani jiné nedostatky, ke kterým Nejvyšší správní soud dle ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlíží z úřední povinnosti, kasační stížnost byla v souladu s ust. § 110 odst. 1, větou poslední, s. ř. s. zamítnuta.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v soudním řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Správnímu orgánu podle obsahu spisu žádné náklady řízení nevznikly, proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Stěžovatelce byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (ust. § 35 odst. 8, ve spojení s ust. § 120 s. ř. s.). V dané věci však Nejvyšší správní soud zástupci stěžovatelky odměnu za zastupování nepřiznal, neboť ustanovený zástupce neuvedl, jaké úkony v tomto řízení vykonal, a ani z obsahu soudního spisu nevyplývá, že by

tento nějaký úkon právní služby, za který by mu dle ust. § 11 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náležela odměna, vykonal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. února 2010

JUDr. Radan Malík
předseda senátu